

Abstrakt

Cílem studie bylo popsat vnímání rodiny dětmi-klienty psychologických poraden a porovnat vnímání rodinné koheze dětmi s úzkostnými a výchovnými potížemi. Výzkumný soubor tvořilo 124 dětí ve věku 5 až 18 let (průměr 10,4). Dětem byl administrován FAST (Test rodinného systému). Předpokládali jsme, že celková rodinná koheze bude nižší v rodinách dětí s výchovnými potížemi než v rodinách dětí s úzkostnými potížemi. Tento předpoklad nebyl podpořen, mezi dětmi s výchovnými a úzkostnými potížemi nebyly podstatné rozdíly v úrovni celkové rodinné koheze, naopak obě skupiny se lišily od dětí bez větších potíží. Výsledky jsou v souladu s teoretickým předpokladem lineárního vztahu mezi rodinnou kohezí a prospíváním členů rodiny. Předpokládali jsme také, že dyadická koheze ve dvojici otec-matka bude souviset s dyadickou kohezí ve dvojici dítě-otec, data poskytla podporu pro tento předpoklad. Výskyt převrácených hierarchií a mezigeneračních koalic v našem vzorku je vyšší než v běžné populaci. Kvalitativní analýza verbálních komentářů dětí k reprezentacím rodiny podpořila výstupy kvantitativní analýzy dat: děti bez výrazných potíží častěji popisovaly typickou situaci v rodině jako pohodovou, děti s výchovnými potížemi jako napjatou, děti s úzkostnými potížemi o něco častěji popisovaly hádky nebo nepopsaly postavenou reprezentaci. Verbální komentáře k reprezentacím rozlišovaly mezi dětmi s různými typy potíží. Chlapci a dívky a mladší a starší děti se nelišili ani v kvantitativních charakteristikách reprezentací rodiny, ani verbálními komentáři k reprezentacím. Nejvíce mezi dětmi s jednotlivými typy potíží rozlišovala typická reprezentace včetně komentářů k ní, ideální reprezentaci děti s různými typy potíží popisovaly velmi podobně. Pohled dítěte na rodinné vztahy odráží problematiku se kterou s ním rodiče do poradny přicházejí a výpověď dítěte tak můžeme považovat za plnohodnotnou součást poradenského procesu.

Klíčová slova: rodina, dítě, vztahy, koheze, vliv